

Kinderziektes uit eI&R-systeem

Schapenhouders zijn vanaf januari 2010 verplicht om alle schapen via elektronische identificatie en registratie (eI&R) te registreren. Van beperkte registratie naar vergaande individuele, elektronische registratie is een grote en lastige stap geweest, vooral voor de gemiddeld wat oudere hobby-schapenhouder. Ondanks opstartproblemen zijn de meeste kinderziektes uit het registratiesysteem verdwenen en bewijst het systeem zijn waarde door ziektes zoals leverbot en uitval van schapen sneller in beeld te brengen dan voorheen.

JUDITH WANINGE

Nederland telt ongeveer 1,2 miljoen schapen die gehouden worden door een kleine 28.000 schapenhouders. Dat zijn gemiddeld 45 schapen per bedrijf. Het betekent dat de schapensector te maken heeft met veel verschillende bedrijven, van hobby tot professioneel. Volgens Andries Kingma, schapenhouder, vicevoorzitter van de Nederlandse Bond van Handelaren in Vee (NBHV), sectorvertegenwoordiger schapen en geiten bij de NBHV en voorzitter van de veemarkt in Leeuwarden, zijn er ongeveer duizend professionele schapenhouders in Nederland. Kingma weet dat voor veel oudere schapenhouders de elektronische registratie de druppel is geweest om te stoppen. Ook voor de veemarkten, handelaren en verzamelaars betekent het centrale registratiesysteem een flinke kosten- en arbeidsverzwaring, maar desondanks is Kingma tevreden.

Op de verzamelplaatsen is bijna 100 procent van de oormerken uit te lezen. Wekelijks worden op de veemarkt in Leeuwarden 1.000 tot 1.600 schapen aangevoerd, waarvan 90 procent is voorzien van elektronische oormerken. De overige 10 pro-

geld meer beschikbaar stellen om deze laatste groep om te laten schakelen naar elektronische nummers, vertelt Kingma. Ook Jelle Raap van het Productschap Vee en Vlees (PVV) vindt het jammer dat er geen bijdrage van het ministerie is voor een

Per gebied beter en sneller een leverbotinfectie te voorspellen

cent zonder elektronisch oormerk, zijn schapen die geboren zijn vóór 2010 en die dragen nog de conventionele gele oormerken die handmatig in het I&R-systeem ingevoerd moeten worden. De meeste problemen doen zich dan ook voor bij deze conventionele, niet elektronische oormerken. Dienst Regelingen (DR) laat weten dat landelijk gezien nog ongeveer 15 procent van de schapen gemerkt is met de gele conventionele oormerken. Deze nummers zijn handmatig ingevoerd in de database en dan is de kans aanwezig dat er een fout gemaakt is of het I&R-nummer is met of zonder het voorloopgetal ingevoerd. Helaas wil het ministerie van EL&I geen

versnelde overgang van conventionele oormerken naar de nieuwe elektronische oormerken. Volgens Raap worden op dit moment de meeste fouten in het I&R-systeem gemaakt door 'de factor mens'. Er zijn nog honderden schapenhouders die niet of nauwelijks met een computer kunnen omgaan en hierdoor bijvoorbeeld geen geboortemeldingen doorgeven, terwijl dit cruciaal is voor de werking van het I&R-systeem. "Iedereen kan aankloppen bij DR voor hulp bij het invoeren van I&R-meldingen. Er zijn medewerkers speciaal opgeleid om stap voor stap mee te lopen bij de invoer in het systeem", zegt Raap.

Het individueel herkennen heeft grote voordelen voor de diergezondheidszorg.

FOTO: TWAN WIEMANS

> Verlies oormerken

Het verlies van oormerken valt reuze mee. Uit cijfers van DR blijkt dat voor minder dan 1 procent van de schapen vervangende oormerken wordt aangevraagd. Volgens Kingma is de kans op verlies het grootst als de schapen hun kop door het gaas van een afrastering steken en bij het terugtrekken de oormerken verliezen. In het begin waren er nogal eens problemen met zweren na het inbrengen van de oormerken, maar daar lagen vaak ook andere gezondheidsproblemen aan ten grondslag. Er is twee jaar na invoering nog niet veel te zeggen over de levensduur van de chip in de elektronische oormerken en over de kwaliteit van de chips. Met een goede reader zijn zelfs de iets zwakkere elektronische oormerken te lezen, vertelt Nico Verduin, schapenhouder en voorzitter van de LTO-

vakgroep Schapenhouderij, die positief is over het gebruik van de elektronische oormerken.

Ook andere sectoren, zoals de rundveehouderij en varkenshouderij, zien de meerwaarde en toepassingen van het elektronische oormerk. Individuele herkenning in grote groepen is hiermee mogelijk en de oormerken zijn stukken goedkoper dan een halsband met transponder.

De ontwikkelingen in elektronische oormerken zijn de laatste jaren snel gegaan en hierdoor is ook de prijs per oormerk gedaald naar minder dan een euro.

Dat het individueel herkennen ook grote voordelen heeft voor de diergezondheidszorg, beaamt Piet Vellema, dierenarts bij de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD).

“Met individuele registratie kunnen we bijvoorbeeld beter en sneller een leverbot-

infectie voorspellen door de Rendacgegevens te koppelen aan de verschillende gebieden. Hierdoor zijn de risicogebieden snel in beeld. Vooral het analyseren van gegevens geeft veel meer mogelijkheden met deze individuele gegevens. Bijvoorbeeld de uitvalgegevens waren bij de blauwtonguitbraak in 2006 tot 2008 lastig te monitoren doordat schapenhouders destijds maar eenmaal per jaar een verplichte telling hoefden door te geven. Mocht er nu weer een besmettelijke aangifteplichtige ziekte uitbreken, zoals destijds de MKZ, dan kan individuele registratie enorme voordelen voor de veehouders geven vanwege soepelere wetgeving, omdat vaccinatie- en bloedtapgegevens dan eenvoudig vast te leggen zijn.” §

Veemarkt Leeuwarden: van de wekelijks 1.500 aangevoerde schapen is 90 procent al voorzien van elektronische oormerken.

FOTO: ANDRIES KINGMA

eI&R

Op 1 januari 2010 is de nieuwe identificatie- en registratieregeling (eI&R) voor schapen (en geiten) in werking getreden. De nieuwe regeling houdt in:

- dat alle schapen (en geiten) elektronisch geïdentificeerd moeten worden;
- dat alle geboren en geïmporteerde dieren in een centrale database ingebracht moeten worden (geboorte van lammeren binnen 6 maanden, overige aan- en afvoer binnen 7 dagen);
- dat alle aan- en afvoeren van dieren door alle betrokken partijen gemeld moeten worden aan de centrale databank.

Aanvoer-, afvoer- en geboortemeldingen in de centrale database kunnen worden uitgevoerd via internet (DR, mijn dossier), via het managementpakket of telefonisch (0900 25520 04).

De afvoerder moet volgende bestemming aangeven; de aanvoerder moet herkomst aangeven. Ook export en slacht moet gemeld worden aan de centrale database. De nieuwe opzet maakt het mogelijk bij een onverhoopte uitbraak van een dierziekte snel diercontacten te traceren. Hierdoor kan de ziekte gerichter en sneller aangepakt worden.